

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารกับ
ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ*

RELATIONSHIP BETWEEN INNOVATION LEADERSHIP OF
ADMINISTRATORS AND EFFICIENCY OF ACADEMIC ADMINISTRATION
IN EDUCATIONAL INSTITUTIONS UNDER THE SECONDARY
EDUCATION SERVICE AREA OFFICE SAMUT PRAKAN

นฤมล สีสุข¹ และ สุจิตรา โสสถอภิรักษ์²

Naruemon Seesuk¹ and Suchita Osodhapiruk²

¹⁻²สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์

สถาบันสารสนเทศเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ

¹⁻²Master of Education Program Faculty of Education and Liberal Arts,

Sarasas Suvarnabhumi Institute of Technology, Thailand

Corresponding Author's Email: naruemon.s@nmrtup.ac.th

วันที่รับบทความ : 17 เมษายน 2569; วันแก้ไขบทความ 21 เมษายน 2569; วันที่ตอบรับบทความ : 23 เมษายน 2569

Received 17 April 2026; Revised 21 April 2026; Accepted 23 April 2026

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารกับ
ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

Citation:

* นฤมล สีสุข และ สุจิตรา โสสถอภิรักษ์. (2569). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร
กับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ.

วารสารส่งเสริมและพัฒนาวิชาการสมัยใหม่, 4(3), 857-877.

Naruemon Seesuk and Suchita Osodhapiruk. (2026). Relationship Between Innovation Leadership Of
Administrators And Efficiency Of Academic Administration In Educational Institutions Under The Secondary
Education Service Area Office Samut Prakan. Modern Academic Development and Promotion Journal,
4(3), 857-877.;

DOI: <https://doi.org/10.>

<https://so12.tci-thaijo.org/index.php/MADPIADP/>

มัธยมศึกษาสมุทรปราการ (2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร กับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาสมุทรปราการ และ (3) ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ งานวิจัยครั้งนี้มีกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ข้าราชการครูและ ผู้บริหารสถานศึกษา โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของข้าราชการครูด้วยโปรแกรม G*power ได้ขนาดเท่ากับ 322 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสมมติฐานโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน สำหรับผู้บริหารสถานศึกษามีกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณากลุ่ม ตัวอย่าง คือ 1) ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 5 ปี และ 2) มีวิทยฐานะ ไม่ต่ำกว่าชำนาญการพิเศษ ได้จำนวน 3 คน และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า (1) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$, S.D.=0.55) (2) ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาสมุทรปราการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.97$, S.D.=0.52) (3) ผลทดสอบ สมมติฐาน การหาค่าความสัมพันธ์ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารกับประสิทธิภาพการ บริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา สมุทรปราการ โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกอยู่ระดับสูง ($r_{xy} = .868$) อย่างมีนัยสำคัญที่ ระดับ .01 เมื่อพิจารณาระดับความสัมพันธ์ของทุกด้าน พบว่า มีสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง ถึงระดับสูง

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร, ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สมุทรปราการ

Abstract

This research aimed to (1) study the innovative leadership of administrators and the efficiency of academic administration in educational institutions under the Secondary Educational Service Area Office Samut Prakan (2) study the relationship between innovative leadership of administrators and

the efficiency of academic administration in educational institutions under the Secondary Educational Service Area Office Samut Prakan and (3) study guidelines for developing innovation leadership of administrators in relation to the efficiency of academic administration in educational institutions under the Secondary Educational Service Area Office Samut Prakan. The sample group consisted of teachers and school administrators. The sample size for teachers was determined using the G*Power program, yielding a total of 322 participants. The research instrument was a questionnaire. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, and standard deviation, while hypothesis testing was conducted using Pearson's correlation coefficient. For the school administrators, the criteria for sample selection were as follows 1) having at least 5 years of experience in an administrative position and 2) holding a professional level not lower than Senior Professional Level. Data from three administrators were analyzed using content analysis.

The findings revealed that (1) the overall level of innovative leadership of administrators under the Secondary Educational Service Area Office Samut Prakan was at a high level ($\bar{x} = 3.94$, S.D. = 0.55) (2) the overall efficiency of academic administration in educational institutions under the Secondary Educational Service Area Office Samut Prakan was also at a high level ($\bar{x} = 3.97$, S.D. = 0.52) and (3) the hypothesis testing indicated that the relationship between innovative leadership of administrators and the efficiency of academic administration was positively correlated at a high level ($r_{xy} = .868$) with statistical significance at the .01 level. The relationships across all aspects were at moderate to high levels."

Keywords: Innovative Leadership of Administrators, Efficiency of Academic Administration in Educational Institutions, Secondary Educational Service Area Office Samut Prakan

บทนำ

สถานศึกษาเป็นองค์กรสำคัญในการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจ โดยมีเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านความรู้ ทักษะ คุณธรรม และความเป็นพลเมือง การดำเนินงานของสถานศึกษาจำเป็นต้องมีการกำหนดนโยบาย วางแผน และประเมินผลอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 ได้กำหนดภารกิจการบริหารสถานศึกษาไว้ 4 ได้แก่ วิชาการ งบประมาณ บุคคล และทั่วไป โดยเน้นความสำคัญของงานวิชาการเป็นหลักในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความสมบูรณ์ทั้งด้านสติปัญญา คุณธรรม และการดำรงชีวิตในอนาคต การบริหารงานวิชาการเป็นกระบวนการสำคัญที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและการจัดการเรียนรู้ ครอบคลุมตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การวางแผน การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล ตลอดจนการวิจัย การใช้สื่อและเทคโนโลยี การนิเทศ และการแนะแนว นอกจากนี้ยังเชื่อมโยงกับระบบประกันคุณภาพการศึกษาและความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

ในปัจจุบันการบริหารงานวิชาการต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกดิจิทัล ทำให้สถานศึกษาจำเป็นต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับบริบททางสังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานด้านวิชาการของแต่ละสถานศึกษายังมีความแตกต่างกัน เนื่องจากข้อจำกัดด้านทรัพยากร ศักยภาพของบุคลากร และรูปแบบการบริหารที่หลากหลาย รวมถึงการนิเทศ กำกับ และติดตามผลที่ยังขาดความเป็นระบบและความต่อเนื่อง นอกจากนี้ การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้อยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง ขณะที่การวัดและประเมินผลยังเน้นผลสัมฤทธิ์มากกว่าการพัฒนาผู้เรียน ส่งผลให้ไม่สามารถสะท้อนศักยภาพของผู้เรียนได้อย่างรอบด้าน ปัญหาดังกล่าวจึงสะท้อนถึงความจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการเสริมสร้างศักยภาพของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีวิสัยทัศน์ ปรับตัวได้ และสามารถนำนวัตกรรมมาใช้ในการบริหารจัดการได้อย่างเหมาะสม

ผู้บริหารสถานศึกษาถือว่าเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กรให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยในยุคปัจจุบันจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำที่สามารถปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง มีวิสัยทัศน์ เปิดรับความคิดเห็น มีความคิดสร้างสรรค์ และสามารถทำงานร่วมกับบุคลากรเพื่อแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม อีกทั้งต้องเลือกใช้รูปแบบภาวะผู้นำ

ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ ซึ่งภาวะผู้นำที่เหมาะสมกับยุคดิจิทัล คือภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ที่มีลักษณะมุ่งส่งเสริมการจัดการศึกษาในรูปแบบใหม่ ผลักดันการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง และพัฒนาบุคลากรให้มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถสร้างสรรค์แนวทางใหม่ๆ เพื่อพัฒนาองค์กรให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีคุณภาพท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของโลก นอกจากลักษณะการบริหารในสถานศึกษาแล้ว ยังมีนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการที่มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายการศึกษาสู่การปฏิบัติ โดยแผนปฏิบัติการประจำปี 2567 มุ่งเน้นการยกระดับคุณภาพผู้เรียน การพัฒนาครูและบุคลากรให้สอดคล้องกับยุคดิจิทัล และการพัฒนาระบบบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และตรวจสอบได้ ภายใต้วิสัยทัศน์ “องค์กรคุณภาพ มุ่งพัฒนาผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21 เป็นคนดี และมีความสุข” ซึ่งแนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579 ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต พัฒนาครูให้มีสมรรถนะสูง และยกระดับการบริหารจัดการด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

จากสภาวะดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ เพื่อนำผลการศึกษาไปใช้ในการปรับปรุง พัฒนา และยกระดับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ
3. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ

การทบทวนวรรณกรรม

1. แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม เป็นความสามารถของผู้นำในการนำพาองค์กรหรือกลุ่มบุคคลไปสู่การเปลี่ยนแปลงโดยอาศัยความคิดสร้างสรรค์ เทคโนโลยี และกระบวนการนวัตกรรม เพื่อพัฒนาและปรับปรุงการทำงานให้มีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันฐิตินันท์ นันทะศรี (2563) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม เป็นการแสดงพฤติกรรมเกี่ยวกับการนำแนวคิดและการนำนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในการบริหาร ครอบคลุมทั้งการบริหารจัดการ การปฏิบัติงาน และความเป็นผู้นำ มุ่งกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจเพื่อให้บุคลากรนำความรู้ ทักษะ กระบวนการวิธีการต่างๆ มาปรับใช้ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาและอภิรักษ์ บุปผาชื่น (2563) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสามารถสร้างความเจริญก้าวหน้าให้กับองค์กร ผู้นำจะนำสิ่งที่ดีมาสู่องค์กร และไม่หยุดยั้ง จะค้นหาสิ่งใหม่ๆ อยู่สม่ำเสมอเพื่อกำหนดทิศทางขององค์กรอย่างมีกลยุทธ์เชิงนวัตกรรม เพื่อความได้เปรียบในการแข่งขันกับภายนอก และผลงานที่ดีกว่าเดิม มีการกระตุ้นบุคลากรในองค์กรให้ร่วมมือและร่วมใจในการดำเนินงาน จะสร้างแรงจูงใจ และค่านิยมหรือวัฒนธรรมในองค์กรให้เอื้อต่อการทำงาน ผู้นำเชิงนวัตกรรมจะสะท้อนให้เห็นถึงความสามารถในการบริหารงานท่ามกลางวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นการสร้างนวัตกรรมและกระบวนการเชิงกลยุทธ์ เพื่อนำองค์กรสร้างสรรค์งานนวัตกรรมสู่ผลผลิตที่เป็นเลิศ

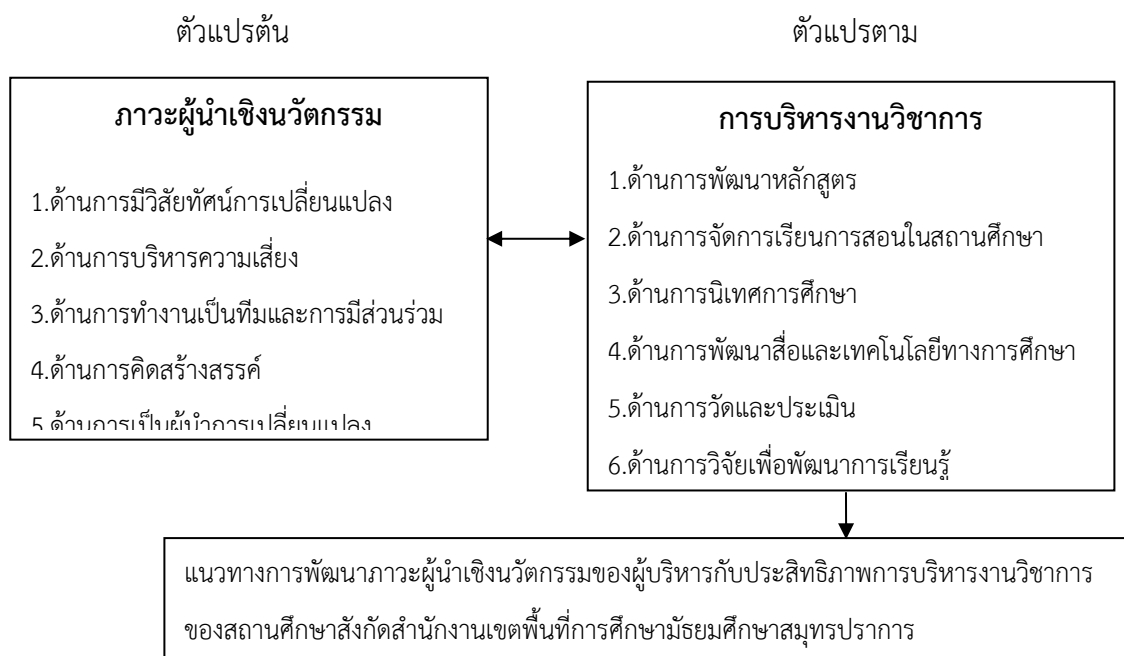
2. แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการวางแผน ดำเนินงาน ควบคุม และพัฒนาเกี่ยวกับกิจกรรมทางวิชาการของสถานศึกษา หรือองค์กรด้านการศึกษา เพื่อให้เกิดคุณภาพและประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตร และการวิจัยทางการศึกษา สาริศา จันทร์แรม (2562) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการเป็นการบริหารจัดการกิจกรรมทุกประเภทในสถานศึกษา ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถบรรลุเป้าหมายของหลักสูตรได้อย่างเต็มศักยภาพ อีกทั้งยังมุ่งให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง และรุ่งรัชดาพร เวหะชาติ (2566) กล่าวว่า ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญในการดำเนินงานด้านการบริหารงานวิชาการบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด มุ่งพัฒนาและปรับปรุงกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ งานวิชาการถือเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลโดยตรงต่อคุณภาพและมาตรฐานทาง

การศึกษา ครอบคลุมตั้งแต่การพัฒนาหลักสูตร การจัดกระบวนการเรียนรู้ ไปจนถึงการส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนทั้งด้านสติปัญญา ความรู้ และความสามารถ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก และดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุขตามเป้าหมายทางการศึกษา

3. นโยบายและทิศทางการบริหารการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาสมุทรปราการ ได้ศึกษาบริบทด้านการศึกษา ประกอบด้วย พระบรมราโชบายของพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 10 ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2567-2570) และแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2560-2579) รวมถึงนโยบายจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาคนทุกช่วงวัยให้มีคุณภาพ เก่ง ดี และสามารถเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง สร้างความเสมอภาคทางสังคม การเติบโตอย่างยั่งยืน และการปรับกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 พร้อมพัฒนาบทบาทครูและเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาในทุกระดับ

4. การสังเคราะห์วรรณกรรมและกรอบแนวคิดในการวิจัย จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถสังเคราะห์องค์ประกอบสำคัญที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมได้ 5 องค์ประกอบคือ 1) ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง 2) ด้านการบริหารความเสี่ยง 3) ด้านการทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วม 4) ด้านการคิดสร้างสรรค์ และ 5) ด้านการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง โดยองค์ประกอบทั้ง 5 ด้าน ดังกล่าวทำหน้าที่เป็นตัวแปรต้น และสามารถสังเคราะห์องค์ประกอบสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการได้ 6 องค์ประกอบ คือ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตร 2) ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 3) ด้านการนิเทศการศึกษา 4) ด้านการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา 5) ด้านการวัดและประเมิน และ 6) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ โดยองค์ประกอบทั้ง 6 ด้าน ดังกล่าวทำหน้าที่เป็นตัวแปรตาม

5. กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากร ได้แก่ ข้าราชการครู จำนวน 2,337 คน และผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 100 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ (ข้อมูลบุคลากรในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ, 2568)

กลุ่มตัวอย่าง

1. ข้าราชการครู จำนวน 322 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยโปรแกรม G* power ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิตามสัดส่วนของขนาดโรงเรียนและคัดเลือกครูของโรงเรียนด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย

2. ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน กำหนดเกณฑ์พิจารณา ดังนี้ 1) ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 5 ปี และ 2) มีวิทยฐานะไม่ต่ำกว่า ข้าราชการพิเศษ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์สอน และขนาดโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ โดยกำหนดค่าน้ำหนักแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ โดยกำหนดค่าน้ำหนักแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

2. แบบสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ

การสร้างเครื่องมือแบบสอบถาม

ผู้วิจัยศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมากำหนดวัตถุประสงค์ กรอบแนวคิด และสร้างแบบสอบถาม จากนั้นนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบและปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ แล้วตรวจสอบความเที่ยงตรงโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน พร้อมหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งมีค่าอยู่ระหว่าง 0.67–1.00 ต่อมาได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค ได้ค่าเท่ากับ .989 ก่อนนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

การสร้างเครื่องมือแบบสอบสัมภาษณ์

ผู้วิจัยศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และนำผลที่ได้จากแบบสอบถามในข้อที่ควรจะพัฒนามากำหนดประเด็นในการสัมภาษณ์ แล้วจึงจัดทำแบบสัมภาษณ์เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบและปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ จากนั้นจึงดำเนินการทำฉบับสมบูรณ์และนำไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถาม

ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลสำรวจจากข้าราชการครู โดยดำเนินการส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังกลุ่มตัวอย่าง และเก็บข้อมูลในรูปแบบ Google Form จากนั้นติดตามการตอบกลับ แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการตอบกลับมาดำเนินการตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสัมภาษณ์

ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลสัมภาษณ์จากผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน จากนั้นส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์พร้อมประเด็นสัมภาษณ์ล่วงหน้า และประสานนัดหมายเวลา และสถานที่ ก่อนดำเนินการสัมภาษณ์ตามกำหนด

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ ตามระดับการศึกษา ตามประสบการณ์สอน และตามขนาดโรงเรียนที่ปฏิบัติงานของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้ความถี่และร้อยละ
2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
4. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร กับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ โดยการค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน
5. วิเคราะห์แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการในข้อที่ควรจะพัฒนาจากแบบสัมภาษณ์ด้วยกระบวนการ Content Analysis

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษาสมุทรปราการ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	93	28.88
หญิง	229	71.12
รวม	322	100.00
2. ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	175	54.35
ปริญญาโท	147	45.65
ปริญญาเอก	0	0.00
รวม	322	100.00
3. ประสบการณ์การสอน		
น้อยกว่า 5 ปี	105	32.61
5-10 ปี	135	41.92
มากกว่า 10 ปี	82	25.47
รวม	322	100.00
4. ขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน		
ขนาดเล็ก	5	1.56
ขนาดกลาง	36	11.18
ขนาดใหญ่	76	23.60
ขนาดใหญ่พิเศษ	205	63.66
รวม	322	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 322 คน เป็นเพศหญิงจำนวน 229 คน คิดเป็นร้อยละ 71.12 เพศชาย จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 28.88 ระดับการศึกษา พบว่า ปริญญาตรีจำนวน 175 คน คิดเป็นร้อยละ 54.35 คน ปริญญาโทจำนวน 147 คน คิดเป็นร้อยละ 45.65 ปริญญาเอกจำนวน 0 คน คิดเป็นร้อยละ 0.00 ประสบการณ์การสอน พบว่า 5-10 ปี จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 41.92 น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 32.61 มากกว่า 10 ปี จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 25.47 ขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน พบว่า ขนาดเล็ก จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.56 ขนาดกลาง จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 11.18 ขนาดใหญ่ จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 23.60 ขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 205 คน คิดเป็นร้อยละ 63.66

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ โดยภาพรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
1. ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง	3.73	0.49	มาก	5
2. ด้านการบริหารความเสี่ยง	3.97	0.59	มาก	4
3. ด้านการทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วม	3.98	0.65	มาก	3
4. ด้านการคิดสร้างสรรค์	4.01	0.70	มาก	1
5. ด้านการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง	4.00	0.72	มาก	2
รวม	3.94	0.55	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.94$, S.D.=0.55) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการคิดสร้างสรรค์อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.01$, S.D.=0.70) รองลงมาคือ ด้านการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.00$, S.D.=0.72) และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.73$, S.D.=0.49)

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ โดยภาพรวมและรายด้าน

ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ของสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตร	3.96	0.73	มาก	4
2. ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	4.01	0.72	มาก	1
3. ด้านการนิเทศการศึกษา	4.00	0.58	มาก	2
4. ด้านการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา	3.95	0.59	มาก	5
5. ด้านการวัดและประเมินผล	3.99	0.64	มาก	3
6. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้	3.89	0.61	มาก	6
รวม	3.97	0.52	มาก	

จากตารางที่ 3 พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$, S.D.=0.52) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$, S.D.=0.72) รองลงมาคือ ด้านการนิเทศการศึกษาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$, S.D.=0.58) และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$, S.D.=0.61)

ตอนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ

ตารางที่ 4 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ

ประสิทธิภาพการ บริหารงานวิชาการ ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม	Y1	Y2	Y3	Y4	Y5	Y6	Y _{tot}	ระดับ ความ สัมพันธ์
ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง X1	.491**	.518**	.351**	.378**	.464**	.417**	.549**	ปาน กลาง
ด้านการบริหารความเสี่ยง X2	.724**	.723**	.584**	.405**	.572**	.471**	.732**	สูง
ด้านการทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วม X3	.793**	.785**	.727**	.395**	.600**	.442**	.787**	สูง
ด้านการคิดสร้างสรรค์ X4	.855**	.851**	.781**	.406**	.586**	.439**	.825**	สูง
ด้านการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง X5	.867**	.830**	.673**	.447**	.590**	.505**	.825**	สูง
X _{tot}	.876**	.868**	.735**	.469**	.652**	.524**	.868	สูง

**p < .01

จากตารางที่ 4 พบว่า ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร (X_{tot}) กับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา (Y_{tot}) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ พบว่า เป็นความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง ($r_{xy} = .868$) อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารเป็นรายด้านพบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารทุกด้าน (X₁ – X₅) มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาโดยรวม (Y_{tot}) โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลางถึงระดับสูง

ตอนที่ 5 ผลการสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ

การสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ โดยผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามในข้อประเด็นที่มีค่าความสัมพันธ์ในระดับน้อยที่สุดมาสร้างประเด็นหัวข้อในการสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลการศึกษา ซึ่งประเด็นที่มีระดับความสัมพันธ์น้อยที่สุดในส่วนของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง (X₁) และในส่วนของประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา คือ ด้านการนิเทศการศึกษา (Y₃) ซึ่งมีค่าระดับความสัมพันธ์ ($r_{xy} = .351$)

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง คือ สถานศึกษาควรกำหนดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม และเกิดจากความร่วมมือของทุกฝ่าย โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและมุ่งพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning การนิเทศควรมีความยืดหยุ่น ปรับรูปแบบและกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ พร้อมอาศัยการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการกำหนดทิศทางร่วมกัน และควรส่งเสริมการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการนิเทศและการจัดการเรียนการสอนรวมทั้งการสื่อสารวิสัยทัศน์ต้องทำอย่างต่อเนื่อง ชัดเจน เข้าใจง่าย และเปิดโอกาสให้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันที่สำคัญคือ ผู้บริหารควรสร้างบรรยากาศการนิเทศแบบกัลยาณมิตร เน้นการให้กำลังใจ ค้นหาจุดแข็ง และสร้างแรงบันดาลใจ ควรเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางและเกณฑ์การนิเทศ เพื่อเสริมสร้างความเป็นเจ้าของร่วม

แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ด้านการนิเทศการศึกษา คือ สถานศึกษาควรเริ่มจากการมีแผนการนิเทศที่ชัดเจน กำหนดเป้าหมาย ตัวชี้วัด และดำเนินงานอย่างเป็นระบบ พร้อมทั้งติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารต้องมีบทบาทสำคัญในการวางแผน ขับเคลื่อน และสื่อสารการนิเทศให้บุคลากรรับทราบอย่างทั่วถึงที่สำคัญการนิเทศควรสร้างบรรยากาศเชิงบวก เน้นการพัฒนา ไม่จับผิด และส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านกระบวนการ PLC และเปิดโอกาสให้ครูร่วมวิเคราะห์ปัญหา ออกแบบและปรับปรุงการสอนร่วมกัน เพื่อสร้างแรงจูงใจและความร่วมมือในองค์กร ควรมีการให้ข้อมูลย้อนกลับที่สร้างสรรค์ เพื่อสะท้อนทั้งจุดแข็งและจุดที่ควรพัฒนา และมีระบบติดตามผลหลังการนิเทศเพื่อยกระดับการจัดการเรียนการสอนและพัฒนาเป็นนวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง

อภิปรายผล

1. ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งแสดงให้เห็นถึงลักษณะของผู้บริหารที่สามารถสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเกิดนวัตกรรม สามารถกำหนดวิสัยทัศน์ใหม่ ๆ สนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีส่วนร่วมในการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และส่งเสริมการทำงานเป็นทีมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับทรงวุฒิ บุชาติ, สิทธิชัย สอนสุภี และกรองแก้ว กิ่งสวัสดิ์ (2565) ที่พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติอยู่ใน

ระดับมากทุกด้าน คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการกระตุ้นการสร้างนวัตกรรม และด้านการบริหารความเสี่ยง ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา รวมถึงจะต้องมีการกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เกิดความมุ่งมั่นที่จะทำงานในส่วนของตนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษาร่วมกัน

2. ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการซึ่งถือเป็นภารกิจสำคัญของสถานศึกษา โดยเกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล รวมถึงการส่งเสริมผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานทางการศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีความรู้ความสามารถ และทักษะด้านการบริหารงานวิชาการ พร้อมทั้งให้ความสำคัญกับการพัฒนาครู การนิเทศติดตาม และการส่งเสริมการทำวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับเบญจภรณ์ รัญธนา (2560) ที่พบว่า องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียน คือผู้บริหารต้องมีความรอบรู้ขอบข่ายงานวิชาการโดยส่งเสริมให้ครูทำการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้และทำการนิเทศการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และสอดคล้องกับชาติรี มาประจง (2557) ที่พบว่า แนวทางสำหรับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษานั้นคือ การให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และต้องมีพัฒนาระบบนิเทศการศึกษาเพราะเป็นงานที่ปฏิบัติกับครูเพื่อให้เกิดผลต่อคุณภาพผู้เรียนโดยตรง

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ พบว่า เป็นความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารเป็นรายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารทุกด้านมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลางถึงระดับสูง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมจะมีลักษณะการบริหารที่ประกอบด้วยวิสัยทัศน์ในการพัฒนาการศึกษา สนับสนุนการนำแนวคิดใหม่ๆ มาประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษา สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ และการทำงานร่วมกัน รวมถึงมีวางแผนและเตรียมพร้อมสำหรับความเสี่ยงและการเปลี่ยนแปลงที่อาจจะเกิดขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับบุณยชัย แม้นรัมย์ (2566) ที่ศึกษาภาวะผู้นำเชิง

นวัตกรรมในการบริหารโรงเรียน กลุ่มสหวิทยาเขตปทุมมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี พบว่า ผู้บริหารควรมองถึงการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดวิสัยทัศน์ ให้ความสำคัญกับการสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี และต้องรู้จักการบริหารความเสี่ยง ขับเคลื่อนโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับชลธิชา ฤๅชา (2567) ที่ศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร ที่กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร เป็นพฤติกรรมที่มุ่งเน้นการใช้ความคิดสร้างสรรค์ ควบคู่กับการนำแนวคิดที่เป็นประโยชน์มาแก้ไขปัญหาและพัฒนานวัตกรรมใหม่ภายในสถานศึกษา โดยผู้นำจะอาศัยทักษะของตนในการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานเชิงนวัตกรรม เพื่อใช้ในการพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาของสถานศึกษา อันจะส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และก่อให้เกิดคุณค่าเพิ่มแก่สถานศึกษา

4. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม และสามารถสื่อสารให้บุคลากรทุกฝ่ายเข้าใจตรงกัน เปิดโอกาสให้ครูและผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายร่วมกัน ผู้บริหารต้องมีความยืดหยุ่นในการปรับกลยุทธ์ เลือกใช้วิธีการนิเทศที่หลากหลายตามบริบทที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การนิเทศการศึกษาควรมีการวางแผน การกำหนดเป้าหมาย และตัวชี้วัดอย่างเป็นระบบ กระบวนการดำเนินการนิเทศควรมีบรรยากาศการนิเทศที่เป็นเชิงบวก เน้นการพัฒนา การมีส่วนร่วม และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ผู้บริหารควรเปิดรับนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการนิเทศและการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning และปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง นอกจากนี้ผู้บริหารควรมีการให้ข้อมูลย้อนกลับอย่างสร้างสรรค์ เน้นการให้กำลังใจ มีการส่งเสริมจุดแข็ง ปรับแก้จุดอ่อน และมีการติดตามผลอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนและเกิดประสิทธิผลต่อคุณภาพในภาพรวม ซึ่งสอดคล้องกับ ปภาณิน กินาวงศ์ (2567) ที่ศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมทางการบริหารการศึกษาของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรม การศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 3 ที่มีผลการศึกษาด้านแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารควรทำความเข้าใจกับแผนนโยบาย เริ่มจากศึกษา

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อบริหารจัดการสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานทิศทางเดียวกัน สามารถวิเคราะห์แนวโน้มสิ่งที่เปลี่ยนแปลง เพื่อให้สามารถพัฒนาภายใต้บริบทของโรงเรียน สามารถติดตาม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างนวัตกรรม และขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติเพื่อให้บรรลุผลลัพธ์ที่ตั้งไว้ต่อไป

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยจะเห็นว่าภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ซึ่งสถานศึกษาและผู้บริหาร สามารถนำผลไปใช้ประกอบการแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาการบริหารจัดการงานวิชาการในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น **ผู้วิจัยจึงนำผลการวิจัยครั้งนี้มาเป็นข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้** 1. ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารควรมีความยืดหยุ่นในการปรับกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป และมีการกำหนดวิสัยทัศน์ในการนำนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง 2. ด้านการบริหารความเสี่ยง ผู้บริหารควรระบุและวิเคราะห์ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นกับองค์กรได้อย่างรอบคอบ รวมถึงมีการวางแผนรับมือกับความเสี่ยงที่อาจกระทบต่อการดำเนินงาน 3. ด้านการทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วม ผู้บริหารควรส่งเสริมให้บุคลากรทำงานโดยมีเป้าหมายร่วมกัน และมีการบริหารจัดการสรรบหาทหน้าที่อย่างเหมาะสมในการทำงานเป็นทีม 4. ด้านการคิดสร้างสรรค์ ผู้บริหารควรยอมรับแนวคิดที่แตกต่างจากความคิดเห็นของตน และเปิดโอกาสให้บุคลากรแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ 5. ด้านการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารควรส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง รวมถึงให้การสนับสนุนทรัพยากรที่จำเป็นต่อการเปลี่ยนแปลง 6. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง และมีแผนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม 7. ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา สถานศึกษาควรจัดให้มีบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ รวมถึงการส่งเสริมครูให้เข้าร่วมอบรมเพื่อพัฒนาทักษะด้านการจัดการเรียนรู้ 8. ด้านการนิเทศการศึกษาสถานศึกษาควรมีการจัดทำรายงานการนิเทศอย่างเป็นระบบเพื่อใช้เป็นข้อมูลในกาพัฒนาการจัดการเรียนการสอน รวมถึงมีระบบติดตามผลหลังการนิเทศเพื่อต่อยอดในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน 9. ด้านการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา สถานศึกษา

ควรสนับสนุนงบประมาณในการจัดหาสื่อและเทคโนโลยีการศึกษา และมีการกำหนดนโยบายส่งเสริมการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนอย่างชัดเจน 10. ด้านการวัดและประเมินผล สถานศึกษาควรมีระบบจัดเก็บข้อมูลผลการประเมินอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการส่งเสริมให้ครูใช้เครื่องมือวัดผลที่หลากหลายและเหมาะสมกับผู้เรียน 11. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ สถานศึกษาควรมีนโยบายส่งเสริมการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ รวมทั้งการจัดอบรมให้ความรู้ด้านกระบวนการวิจัยแก่ครูอย่างต่อเนื่อง **ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาครั้งต่อไป** 1. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ 2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ 3. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553*. กรุงเทพฯ: บริษัทสยามสปอร์ต ซินดิเคท จำกัด.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- ชลธิชา ฤๅชา. (2567). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร. *วารสารวิชาการนวัตกรรมการบริหารการศึกษา*, 3(3), 12–21.
- ชาติรี มาประจง. (2557). การพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์. ใน *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ฐิตินันท์ นันทะศรี. (2563). การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ใน *วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

- ทรงวุฒิ บุขดี, สิทธิชัย สอนสุภี และกรองแก้ว กิ่งสวัสดิ์. (2565). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมที่ส่งผลต่อทักษะการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 21. *วารสารปัญญาปณิธาน*, 7(2), 123-136
- เบญจภรณ์ รัญธนา. (2560). องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดนครปฐม. *วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์ (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*, 7(2), 97–107.
- ปภาณิน กินาวงศ์. (2567). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมทางการบริหารการศึกษาของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3. *วารสารปัญญาปณิธาน*, 9(2), 45–60.
- รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2566). การบริหารงานวิชาการเพื่อการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาในวิถีชีวิตใหม่. (พิมพ์ครั้งที่ 2). สงขลา: เทมการพิมพ์.
- วุฒิชัย แม้นรัมย์. (2566). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในการบริหารโรงเรียน กลุ่มสหวิทยาเขตปายมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 8(7), 214–228.
- สาริศา จันทรแรม. (2562). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออก. ใน *ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2566). นโยบายและจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566—2570)*. สำนักนายกรัฐมนตรี. เรียกใช้เมื่อ 10 กรกฎาคม 2567 จาก <https://www.nesdc.go.th/the-national-economic-and-social-development-plan/the-thirteenth-plan-2023-2027/>
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ. (2567). *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567*. เรียกใช้เมื่อ 10 กรกฎาคม 2567 จาก <https://online.anyflip.com/olvmi/avio/mobile/index.html>

สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ. (2561). *ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561–2580 (ฉบับย่อ)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

อภิรักษ์ บุปผาชื่น. (2563). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม: การขับเคลื่อนองค์การสู่ความเป็นเลิศ. *วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย*, 4(3), 205–216.